

Seat No. : _____

MM-152

March-2019

M.A., Sem.-IV

508 : Economics (Agriculture Economics) (Old)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (અ) ખેતવિષયક અર્થશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા આપો. તેનું સ્વરૂપ અને કાર્યક્ષેત્ર સવિસ્તાર ચર્ચો. 14

અથવા

આર્થિક વિકાસમાં ખેતીક્ષેત્રનો ફાળો તપાસો.

- (બ) બે-ત્રણ લીટીમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ચાર) 4

- (1) “પરંપરાગત ખેતી અને આધુનીકીકરણ” ટૂંકમાં સમજાવો.
- (2) ખેતીક્ષેત્ર અને ઉદ્યોગો વચ્ચેની પરસ્પર નિર્ભરતા દર્શાવો.
- (3) ખેતીક્ષેત્ર અને બાકીની અર્થવ્યવસ્થા વચ્ચેના સંબંધ દર્શાવતા મોડેલ જણાવો.
- (4) “ખેતીક્ષેત્રનો સાધનના રૂપમાં ફાળો” અર્થ આપો.
- (5) ખેતીક્ષેત્રની વિશિષ્ટ લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.

2. (અ) ભારતીય ખેતીક્ષેત્રમાં સંસ્થાકીય ધિરાણનો ફાળો તપાસો. 14

અથવા

ભારતીય ખેતીક્ષેત્રમાં ‘નાબાર્ડ’ નો ફાળો સવિસ્તારથી તપાસો.

- (બ) બે-ત્રણ લીટીમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ચાર) 4

- (1) ગ્રામીણ ધિરાણના સ્ત્રોતો જણાવો.
- (2) સંગઠિત મૂડી બજારનો અર્થ શું છે ?
- (3) બિનસંગઠિત મૂડી બજારનો અર્થ જણાવો.
- (4) ભારતમાં ખેતીક્ષેત્રના ધિરાણના પ્રશ્નો દર્શાવો.
- (5) ખેતવિષયક ધિરાણની જરૂરીયાત શું છે ?

3. (અ) ભારતમાં જમીન સુધારણાના પગલા ટીકાત્મક રીતે તપાસો. 14

અથવા

ભારતમાં ખેતવિષયક વિકાસના તાજેતરના વલણો સવિસ્તાર ચર્ચો.

(બ) બે-ત્રણ લીટીમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ત્રણ) 3

- (1) જમીન સુધારણાનો ખ્યાલ ટૂંકમાં સમજાવો.
- (2) નાના અને સીમાન્ત ખેડૂતોના પ્રશ્નો જણાવો.
- (3) જમીન સુધારણાના હેતુઓ બતાવો.
- (4) મહાલવારી વ્યવસ્થાનો અર્થ શું છે ?
- (5) જમીન સુધારણાના પગલાઓના પ્રશ્નો જણાવો.

4. (અ) ખેતવિષયક બજાર વ્યવસ્થાનો અર્થ અને કાર્યક્ષેત્ર સવિસ્તાર સમજાવો. 14

અથવા

ખેતવિષયક બજાર માળખું સમજાવો.

(બ) બે-ત્રણ લીટીમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ત્રણ) 3

- (1) ખેતવિષયક બજાર વ્યવસ્થાનો અર્થ શું છે ?
- (2) બજાર વિધેયનો ખ્યાલ ટૂંકમાં સમજાવો.
- (3) વેચાણયોગ્ય અધિશેષનો આર્થિક વિકાસમાં શું ફાળો છે ?
- (4) નિયંત્રિત બજારો એટલે શું ?
- (5) ગૌણ બજાર વિધેયો જણાવો.

Seat No. : _____

MM-152
March-2019
M.A., Sem.-IV
508 : Economics
(Agriculture Economics)
(Old)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) Define Agriculture Economics. Discuss its nature & scope in detail. **14**

OR

Examine the role of agriculture in economic development.

- (B) Answer in 2-3 lines : (any **four**) **4**

- (1) “Traditional agriculture & modernization.” Explain briefly.
- (2) Show the interdependence between agriculture & industry.
- (3) State the models of interaction between agriculture & rest of the economy.
- (4) Give the meaning of “Agriculture factor contribution”.
- (5) What are the special characteristics of agriculture ?

2. (A) Examine the role of institutional credit in Indian agriculture. **14**

OR

Explain in detail role of “NABARD” in agriculture sector in India.

- (B) Answer in 2 – 3 lines : (any **four**) **4**

- (1) State the sources of rural credit.
- (2) What is meant by organized capital market ?
- (3) Give the meaning of unorganized capital market.
- (4) Point out the problems of agricultural credit in India.
- (5) What is the need of agricultural finance ?

3. (A) Critically examine land reform measures in India. 14

OR

Discuss in detail recent trends in agricultural growth in India.

- (B) Answer in 2 – 3 lines : (any **three**) 3

- (1) Briefly explain concept of land reforms.
- (2) What are the problems of small & marginal farmers ?
- (3) State the objectives of land reforms.
- (4) What do you mean by Mahalwari System ?
- (5) State the problems of land reform measures.

4. (A) Explain in detail meaning & scope of agricultural marketing. 14

OR

Explain structure of agricultural marketing.

- (B) Answer in 2 – 3 lines : (any **three**) 3

- (1) What do you mean by agricultural marketing ?
 - (2) Explain briefly the concept of marketing function.
 - (3) What is the role of marketable surplus in economic development ?
 - (4) What do you mean by regulated markets ?
 - (5) Enumerate secondary marketing functions.
-

MM-152

March-2019

M.A., Sem.-IV

508 : Economics

**(Economics of Public Choice & Policies – II)
(New)**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (અ) જાહેર દેવાના બોજા અંગે જુદા-જુદા અર્થશાસ્ત્રીઓના મંતવ્યો ચર્ચો. 14

અથવા

જાહેર દેવું એટલે શું ? જાહેર દેવાની આર્થિક અસરો ચર્ચો.

(બ) નીચેના પ્રશ્નોનો સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો. 4

(1) “જાહેર કરજનો પ્રાથમિક વાસ્તવિક બોજો વર્તમાન પ્રજા ઉપર પડે છે.” આ વિધાન કોનું છે ?

(a) લર્નર	(b) બુકાનન
(c) રિકાર્ડો	(d) મિલ

(2) “જાહેર કરજનો પ્રાથમિક વાસ્તવિક બોજો ભવિષ્યની પ્રજા ઉપર પડે છે.” આ વિધાન કોનું છે ?

(a) લર્નર	(b) બુકાનન
(c) રિકાર્ડો	(d) મિલ

(3) જાહેર દેવું એટલે.

(a) કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા ઉછીના લીધેલા નાણા
(b) રાજ્ય સરકાર દ્વારા ઉછીના લીધેલા નાણા
(c) (a) અને (b) બંને
(d) ઉપરમાંથી એકપણ નહિ

(4) નીચેનામાંથી કયા અર્થશાસ્ત્રીએ જાહેર કરજને બોજારૂપ ગણ્યું છે ?

(a) કેઈન્સ	(b) રિકાર્ડો
(c) માલ્થસ	(d) ડોમર

2. (અ) રાજકોષીય નીતિના ઉદ્દેશો ચર્ચો. 14

અથવા

રાજકોષીય નીતિ તથા નાણાકીય નીતિ એકબીજાને કેવી રીતે પૂરક બની શકે છે. ચર્ચો.

(બ) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો. 4

(1) આર્થિક સ્થિરતા માટે રાજકોષીય નીતિ ઉપયોગી નથી, તેવો કોનો મત હતો ?

(a) માલ્થસ	(b) કેઈન્સ
(c) બુકાનન	(d) પ્રશિષ્ટ અર્થશાસ્ત્રીઓ

(2) જાહેર દેવા કરતાં નાણાકીય નીતિ ચોક્કસપણે અર્થતંત્રને વેગ આપે છે, તેવું કોનું માનવું હતું ?

(a) પ્રશિષ્ટ અર્થશાસ્ત્રીઓ	(b) કેઈન્સવાદીઓ
(c) નાણાવાદીઓ	(d) ઉપરોક્ત બધા

- (3) રોજકોષીય નીતિ એટલે
 (a) સરકારની વેપાર નીતિ
 (b) લેણદેણની તુલા
 (c) સરકારની આવક-જાવક અને દેવા અંગેની નીતિ
 (d) ઉપરમાંથી એકપણ નહિ
- (4) નાણામંત્રી નીચેનામાંથી કઈ નીતિ જાહેર કહે છે ?
 (a) રાજકોષીય નીતિ (b) નાણાકીય નીતિ
 (c) ખર્ચ નીતિ (d) આવક નીતિ

3. (અ) 14માં નાણાપંચની ભલામણો વિગતે ચર્ચો.

14

અથવા

સમવાય તંત્ર એટલે શું ? ભારતમાં તેની બંધારણીય કલમો વિગતો ચર્ચો.

(બ) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો.

3

- (1) 14માં નાણાપંચના અધ્યક્ષ કોણ હતા ?
 (a) ઉર્જીત પટેલ (b) વાય.વી. રેડ્ડી
 (c) વિજય કેલકર (d) નરેન્દ્ર મોદી
- (2) ભારતમાં નાણાપંચની સ્થાપના કોણ કરે છે ?
 (a) વડાપ્રધાન (b) સ્પીકર
 (c) રાષ્ટ્રપતિ (d) ઉપરમાંથી એકપણ નહિ
- (3) રાજ્ય નાણાપંચ નીમવાની સત્તા કોની છે ?
 (a) કેન્દ્ર સરકાર (b) રાષ્ટ્રપતિ
 (c) વડાપ્રધાન (d) રાજ્ય સરકાર

4. (અ) ખાદ્યના જુદા-જુદા પ્રકારો વિગતે ચર્ચો.

14

અથવા

GST ઉપર વિગતે નોંધ લખો.

(બ) યોગ્ય સાચો જવાબ પસંદ કરો.

3

- (1) નીચેનામાંથી કયું કેન્દ્ર સરકારની કર આવકનું સાધન છે ?
 (a) CGST (b) SGST
 (c) જમીન મહેસૂલ (d) ઓક્ટ્રોય
- (2) બજેટ ખાદ્યમાં શેનો સમાવેશ નથી કરવામાં આવતો ?
 (a) મહેસૂલી ખાદ્ય
 (b) મૂડી ખાદ્ય
 (c) જાહેરદેવા ઉપર વ્યાજની ચૂકવણી
 (d) ઉપરોક્ત બધા
- (3) નીચેનામાંથી કયા કારણો સરકારી ખર્ચમાં વધારા માટે જવાબદાર છે ?
 (a) પગાર (b) વ્યાજ ચૂકવણી
 (c) સબસીડી (d) ઉપરોક્ત બધા

MM-152

March-2019

M.A., Sem.-IV

508 : Economics

(Economics of Public Choice & Policies – II)

(New)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) Discuss the views of different economists about the burden of public debt. 14

OR

What is public debt ? Discuss the economic effects of public debt.

- (B) Choose the correct answer : 4

(1) “The burden of public debt falls on the present generation.” Who has made this statement ?

- (a) Lerner (b) Buchanan
(c) Ricardo (d) Mill

(2) “The burden of public debt falls on the future generation.” Who has made this statement ?

- (a) Lerner (b) Buchanan
(c) Ricardo (d) Mill

(3) Public debts means

- (a) Borrowing of money by central government.
(b) Borrowing of money by state government.
(c) both (a) and (b)
(d) None of the above

(4) Which of the following economists consider the public debt as burdensome ?

- (a) Keynes (b) Ricardo
(c) Malthus (d) Domar

2. (A) Discuss the objectives of fiscal policy. 14

OR

How fiscal policy and monetary policy can be complementary to each other ? Discuss.

- (B) Choose the correct answer : 4

(1) Who opined that fiscal policy is not useful for economic stabilization ?

- (a) Malthus (b) Keynes
(c) Buchanan (d) Classical economists

(2) Who believed that instead of public debt, monetary policy propels the economy ?

- (a) classical economists (b) Keynesians
(c) Monetarists (d) All of the above

- (3) Fiscal policy means
 (a) Trade policy of government
 (b) Balance of payment
 (c) Income-expenditure and debt policy of government
 (d) None of the above
- (4) Which of the following policy is declared by finance minister ?
 (a) Fiscal policy (b) Monetary policy
 (c) Expenditure policy (d) Income policy

3. (A) Discuss in detail the recommendation of 14th finance commission. **14**

OR

What is federal system ? Discuss in detail its constitutional provision in India.

(B) Choose the correct answer : **3**

- (1) Who was the chairman of the 14th finance commission ?
 (a) Urjit Patel (b) Y.V. Reddy
 (c) Vijay Kelkar (d) Narendra Modi
- (2) Who appoints Finance Commission in India ?
 (a) Prime Minister (b) Speaker
 (c) President (d) None of the above
- (3) Who has the authority to appoint state Finance Commission ?
 (a) Central Government (b) President
 (c) Prime Minister (d) State Government

4. (A) Discuss the various types of deficit in detail. **14**

OR

Write a detail note on GST.

(B) Choose the correct answer : **3**

- (1) Which of the following is the source of tax revenue for central government ?
 (a) CGST (b) SGST
 (c) Land Revenue (d) Octroi
- (2) What is not included in budget deficit ?
 (a) Revenue deficit
 (b) Capital deficit
 (c) Interest payment on public debt
 (d) All of the above
- (3) Which of the following reasons are responsible for increase in public expenditure ?
 (a) Wages (b) Interest payment
 (c) Subsidy (d) All of the above